

บทที่ ๖

ต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิและผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภท

ในบทนี้จะกล่าวถึงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับต้นทุน รายได้และกำไรสุทธิของการทอผ้าแต่ละประเภท ตลอดจนการคำนวณหาผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภท สมมติฐานเกี่ยวกับผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอนี้ คือ "การลงทุนในการผลิตสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนให้ผลตอบแทนต่ำ" หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตจะสูงหรือต่ำนั้นได้กำหนดเกณฑ์ไว้โดยการเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ย คือ ร้อยละ ๘ ต่อปี

หลักเกณฑ์ในการคำนวณต้นทุนและรายได้

การศึกษาและวิจัยเพื่อวิเคราะห์ต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิในการผลิตสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนของผู้ผลิตใน เขตจังหวัด เชียงใหม่ และลำพูนนั้นมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณดังนี้

๑. การคำนวณต้นทุน

ต้นทุนในการผลิตทั้งหมดกำหนดให้เป็นต้นทุนผันแปรทั้งสิ้น เหตุผลก็คือจากการสำรวจพบว่าลักษณะโครงสร้างของต้นทุนในการผลิตสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ วัสดุดิบและค่าแรงงานโดยตรง ซึ่งเป็นต้นทุนผันแปรตามปริมาณการผลิต ส่วนต้นทุนคงที่หรือค่าใช้จ่ายในการผลิตอื่น ๆ นั้น จากการสอบถามผู้ผลิตปรากฏว่าไม่มีรายจ่ายเกี่ยวกับต้นทุนคงที่ และการที่จะประเมินต้นทุนคงที่ที่มีได้จ่าย เป็นเงินสดเพื่อคำนวณต้นทุนการผลิตให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุดก็ไม่สามารถคำนวณออกมาเป็นตัวเลขที่ถูกต้องได้ เช่น ค่าเช่า และค่าเสื่อมราคา สาเหตุที่คำนวณไม่ได้คือ

(๑) การทอผ้าระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนนั้น ผู้ผลิตจะใช้บริเวณใต้ถุนบ้านหรือบริเวณส่วนหนึ่งของบ้านเพียงส่วนน้อย ประมาณ ๓ คูณ ๒ ตารางเมตรมาเป็นสถานที่ทำการผลิต และเนื้อที่ที่ใช้ในการผลิตนี้ถ้าไม่ได้นำมาใช้ในการทอผ้าก็ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ดังนั้นการที่จะ

คำนวณหรือประมาณว่าผู้ผลิตแต่ละรายต้องจ่ายค่าเช่าเป็นจำนวนเท่าใดนั้น เป็นการยากที่จะคำนวณได้ เพราะว่าจากการสอบถามผู้ผลิตแต่ละรายเกี่ยวกับค่าเช่า ผู้ผลิตทั้งหมดตอบว่าไม่มีค่าเช่า เพราะใช้บ้านที่อยู่อาศัยอยู่ฟรี มิได้เช่าและบ้านที่อยู่อาศัยก็เป็นของบรรพบุรุษ การที่ผู้วิจัยจะประเมินค่าเช่าขึ้นมาเองก็อาจจะได้ตัวเลขที่ไม่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพราะไม่สามารถที่จะสอบถามตัวเลขนี้จากผู้ใดได้ ประกอบกับเนื้อที่ที่นำมาใช้ในการผลิตนั้นมีจำนวนน้อยมาก ฉะนั้นการที่ไม่ได้นำค่าเช่ามาคิดเป็นต้นทุนการผลิตจึงมีผลกระทบกระท่อนต่อต้นทุนการผลิตน้อยมาก

(๒) การทำงานของกึ่งพื้นเมืองหรือกึ่งกระทุกไม่ได้ทำงานอย่างสม่ำเสมอเหมือนกับการทำงานของเครื่องจักร แต่ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตว่าจะใช้งานมากน้อยเพียงไร จากการถามผู้ผลิตว่า กึ่งพื้นเมืองหรือกึ่งกระทุกที่ใช้ยูนิตปัจจุบันนี้จะใช้งานได้กี่ปี คำตอบที่ได้รับเป็นคำตอบที่เหมือน ๆ กัน คือไม่สามารถจะประมาณได้ว่าจะใช้งานได้กี่ปี ทราบแต่เพียงว่าใช้ได้เรื่อย ๆ เพราะเขาใช้มาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ ส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานโดยเฉลี่ยมาแล้ว ๒๐ ปี ส่วนไหนชำรุดหรือเสียหายก็ทำการซ่อมแซม ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าเกือบจะไม่มีมูลค่าหรือมีมูลค่าเท่ากับศูนย์ เพราะว่าเครื่องมือเหล่านี้หมดอายุใช้งาน เพราะฉะนั้นการที่ไม่ได้นำค่าเสื่อมราคามาคิดเป็นต้นทุนจึงไม่มีผลกระทบกระท่อนต่อต้นทุนการผลิต

ด้วยเหตุนี้การคำนวณต้นทุนการผลิตสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนจึงมีแต่เฉพาะต้นทุนผันแปรเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ต้นทุนผันแปรแบบแอมแปร (Non-Cash Variable Costs) หมายถึงต้นทุนในการผลิตที่ผู้ผลิตมิได้จ่ายเป็นเงินสด แต่ต้องนำมาคิดเสมือนหนึ่งมีการจ่ายไป ได้แก่

ก. ค่าแรง ซึ่งประกอบด้วยค่าแรงงานในการกรอผ้าและเดินด้าย ค่าแรงงานทอผ้าและค่าแรงในการทำสำเร็จรูป แรงงานเหล่านี้เป็นแรงงานของสมาชิกในครอบครัว จึงมิได้มีการจ่ายค่าแรงเป็นตัวเงิน แต่ผู้วิจัยได้สอบถามอัตราค่าแรงจากเจ้าของโรงงานทอผ้าในท้องถิ่นนั้น ๆ อัตราการจ่ายค่าแรงคิดเป็นรายชิ้น ซึ่งอัตราค่าแรงจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับความยากง่ายในการทอ (ดูตารางที่ ๖.๑ - ๖.๑๐) อย่างไรก็ตามมีผู้ผลิตอยู่ ๑ รายที่จ่ายเงินสดจ้างแรงงานภายนอกมาบ้างเป็นครั้งคราว แต่เพื่อความสะดวกในการคำนวณจึงได้นำมารวมเป็นต้นทุนผันแปรแบบแอมแปรทั้งหมด

ข. ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้นได้นำมาคำนวณเป็นต้นทุนผันแปรแอบแฝงด้วย เพราะว่าจากการสอบถามผู้ผลิต ผู้ผลิตส่วนใหญ่จะซ่อมแซมเครื่องมือที่ชำรุดเองโดยไม่มีค่าใช้จ่าย และใช้วัสดุในท้องถิ่นที่ไม่ต้องซื้อ นอกจากนี้ค่าซ่อมแซมจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับการใช้งาน กล่าวคือ ถ้าใช้งานมากค่าซ่อมแซมจะมาก แต่ถ้าใช้น้อยค่าซ่อมแซมน้อย ดังนั้นจึงถือค่าซ่อมแซมเป็นต้นทุนผันแปรแอบแฝง ส่วนการประมาณค่าซ่อมแซมนั้นได้มาจากการสอบถามผู้ผลิต

(๒) ต้นทุนผันแปรเงินสด (Cash Variable Costs) หมายถึง ต้นทุนการผลิตที่ผู้ผลิตได้จ่ายเป็นเงินสด ส่วนใหญ่ได้แก่ค่าวัสดุคืบ คือ เส้นด้าย เส้นไหม

๒. รายได้

รายได้ในที่นี้หมายถึง มูลค่าขายสุทธิซึ่งได้หักค่าขนส่งออกแล้ว แต่ในกรณีที่ผู้ผลิตขายสินค้าให้แก่พ่อค้าคนกลางหรือผู้ลงทุนจะไม่มีค่าขนส่งออก

เปรียบเทียบต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิของการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภท

ตารางที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นตารางที่ ๖.๑ - ๖.๑๐ เป็นตารางที่แสดงถึงรายได้ ต้นทุนการผลิตและผลกำไรที่ผู้ผลิตได้รับต่อเดือนสำหรับระยะเวลา ๔ เดือน ตารางเหล่านี้ได้แสดงแยกตามประเภทของผลิตภัณฑ์ ซึ่งได้ทำการสำรวจในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๒๑ และเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ ๒๕๒๒ ระยะเวลานี้เป็นระยะที่มีนักทัศนอากรมาท่องเที่ยวและซื้อสินค้าพื้นเมืองกันมากและผู้ผลิตก็จะเริ่มทอผ้ามากขึ้นด้วย ดังนั้นถ้าการสำรวจวิจัยเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกันนี้ทำในระยะเวลาอื่นของปีก็อาจจะได้ข้อมูลที่ต่างกับข้อมูลที่แสดงไว้ ฉะนั้นสถิติตัวเลขใด ๆ ที่ปรากฏอยู่ในตารางต่อไปนี้มีได้หมายความว่า เป็นตัวเลขรายเฉลี่ยทั้งปีของอุตสาหกรรมนี้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ผลิตมิได้ทำการผลิตอย่างสม่ำเสมอตลอดปี ปริมาณการผลิตไม่แน่นอนโดยเฉพาะในช่วงฤดูการทำนาและเก็บเกี่ยว (สิงหาคม และมกราคม) ผู้ผลิตส่วนใหญ่มิได้ประกอบการผลิต ดังนั้นการที่จะคำนวณค่าเฉลี่ยของทั้งปีก็อาจจะได้ตัวเลขที่ไม่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง

ในการเปรียบเทียบต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิของการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภทจะกระทำเป็น "อัตราส่วน" โดยเอาตัวเลขตัวหนึ่งไปหารตัวเลขอีกตัวหนึ่ง อัตราส่วนนี้จะแสดงเป็นเปอร์เซ็นต์ อัตราส่วนที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน รายได้ กำไรสุทธิ ได้แก่

(๑) อัตราส่วนของต้นทุนต่อรายได้ คือ อัตราส่วนระหว่างต้นทุนกับรายได้ เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนกับรายได้ โดยดูว่าผลิตภัณฑ์ใดมีต้นทุนเป็นอัตราส่วนเท่าใดของรายได้ รายได้ดังกล่าวนี้หากมีจำนวนมากเท่าใดก็นับว่าดี

(๒) อัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อรายได้ คือ อัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิกับรายได้หรือค่าขายสุทธิ เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างกำไรสุทธิกับรายได้ โดยดูว่าผลิตภัณฑ์ใดให้กำไรมากกว่ากันเมื่อเทียบกับรายได้ อัตราส่วนกำไรดังกล่าวนี้หากมีจำนวนสูงเท่าใดก็นับว่าดี

จากตัวเลขในตารางที่ ๖.๑ - ๖.๑๐ นำมาคำนวณหาอัตราส่วนของต้นทุนต่อรายได้และอัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อรายได้จะได้ดังนี้

	ถูงยาม	เสื่อยาง	ผ้าชิ้นฝ้าย	ผ้าขาวม้า	ผ้าดิบ	ผ้าฝ้าย ตัดเสื่อ	ผ้าเทพ	ฝ้ายตีนจก	ผ้าชิ้นฝ้าย ตีนจก	ผ้าไหม
ต้นทุน	๑,๘๔๗.๑	๑,๕๗๕.๓	๒,๑๔๘.๓	๑,๘๓๙.๗	๒,๐๙๓.๘	๒,๐๐๗	๑,๕๑๓.๙	๒๖๐.๖	๒,๓๓๒.๓	๖,๘๗๑
รายได้ (ค่าขายสุทธิ)	๒,๙๕๓.๒	๒,๑๖๕	๒,๕๑๙.๒	๒,๒๒๖.๗	๒,๔๕๓	๒,๑๒๑.๕	๑,๖๓๖.๖	๗๕๙.๗	๒,๕๕๑.๓	๘,๘๙๘
กำไรสุทธิ	๑,๑๐๖.๑	๕๘๐.๗	๓๗๐.๙	๓๘๗.๐	๓๕๑.๒	๑๑๕.๕	๒๒๒.๘	๔๙๙.๑	๒๐๙	๒,๐๒๗
อัตราส่วนของต้นทุนต่อ										
รายได้ $\left(\frac{\text{ต้นทุน}}{\text{รายได้}}\right)$	๖๖.๕๕ %	๗๒.๗๒ %	๘๗.๒๖ %	๘๒.๖๒ %	๘๕.๙๙ %	๙๔.๖๐ %	๘๖.๓๙ %	๘๘.๑๒ %	๙๑.๗๘ %	๗๗.๒๒ %
อัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อ										
รายได้ $\left(\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{รายได้}}\right)$	๓๗.๕๕ %	๒๗.๒๘ %	๑๒.๗๔ %	๑๗.๓๘ %	๑๔.๐๑ %	๕.๔๐ %	๑๓.๖๑ %	๑๑.๘๘ %	๘.๒๒ %	๒๒.๗๘ %

จากการคำนวณข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าผลิตภัณฑ์ที่ให้อัตราส่วนของต้นทุนต่อรายได้น้อยที่สุด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ถูงยามและถ้ามองในแง่ของอัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อรายได้ ผลิตภัณฑ์ถูงยามจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้กำไรสุทธิสูงที่สุด เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ส่วนผลิตภัณฑ์ที่ให้อัตราส่วนของต้นทุนต่อรายได้น้อย หรืออัตราส่วนของกำไรสุทธิต่อรายได้สูง เรียงตามลำดับรองจากผลิตภัณฑ์ถูงยาม ได้แก่ เสื่อยาง ผ้าไหม ผ้าขาวม้า ผ้าดิบ ผ้าเทพ ผ้าชิ้นฝ้าย ฝ้ายตีนจก ผ้าชิ้นฝ้ายตีนจก และผ้าฝ้ายตัดเสื่อ

ตารางที่ ๖.๑ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ทุเรียนต่อเดือน

รายการ	ตัวอย่างประเภทผลิตภัณฑ์ทุเรียน										รวม	ค่าเฉลี่ยต่อหน่วย
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	๓๐๐	๘๑	๘๑	(๕), ๑๓๐	(๔), ๕๐	(๑๕), ๔๐๐	๘๑	๘๐	(๔), ๑๓๕	(๑๐), ๑๓๐	๑,๕๘๗	
ราคาขายต่อหน่วย	๑๔	๑๘	๑๗	(๒๐), ๑๘	(๒๐), ๑๘	(๒๑), ๑๘	๑๘	๑๘	(๒๐), ๑๘	(๒๐), ๑๘		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๔,๒๐๐	๑,๔๕๘	๑,๓๗๗	๒,๔๔๐	๙๘๐	๗,๙๑๕	๑,๔๕๘	๑,๔๔๐	๓,๕๒๕	๓,๔๓๐	๒๘,๖๒๓	๒,๙๖๒.๓
ค่าขนส่งออก	๒๐	-	-	-	๑๖	๑๐	-	-	๒๐	๒๕		
รายได้ เบื้องต้นต่อเดือน	๔,๑๘๐	๑,๔๕๘	๑,๓๗๗	๒,๔๔๐	๙๖๔	๗,๙๐๕	๑,๔๕๘	๑,๔๔๐	๓,๕๐๕	๓,๔๐๕	๒๘,๕๓๒	๒,๙๕๓.๒
ค่าวัตถุดิบ	๒,๖๖๗	๗๕๐	๖๐๐	๑,๑๐๐	๕๐๐	๓,๖๑๒	๘๗๐	๗๕๑	๑,๖๐๐	๑,๖๐๐		
ค่าขนส่งเข้า	๒๐	-	-	-	๑๖	๑๐	-	-	๒๐	๒๕		
รวมต้นทุนผันแปร เงินสด	๒,๖๘๗	๗๕๐	๖๐๐	๑,๑๐๐	๕๑๖	๓,๖๒๒	๘๗๐	๗๕๑	๑,๖๒๐	๑,๖๒๕	๑๔,๑๓๑	๑,๔๑๓.๑
ค่าแรงงานในการกรอตัดและ เดินค้าย	๑๑๑	๓๓	๓๐	๕๐	๒๐	๑๖๖	๓๐	๓๒	๘๐	๘๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๖๐๐	๑๖๒	๑๖๒	๒๗๐	๑๐๘	๘๓๐	๑๖๒	๑๖๐	๓๖๐	๓๖๐		
ค่าแรงงานในการทำสำเร็จรูป	๖๐	๑๖	๑๖	๒๗	๑๑	๘๓	๑๖	๑๖	๓๖	๓๖		
ค่าซ่อมแซม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๒๐	๑๐	๑๐	๒๐	๓๐	๔๕	๒๕	๒๐	๑๕	๒๒		
รวมต้นทุนผันแปรแบบแบ่ง	๗๘๑	๒๒๑	๒๑๘	๓๖๗	๑๖๔	๑,๑๒๔	๒๓๓	๒๒๘	๔๙๑	๔๙๘	๔,๓๕๐	๔๓๔
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๓,๔๖๘	๙๗๑	๘๑๘	๑,๔๖๗	๖๘๔	๔,๗๔๖	๑,๑๐๓	๙๖๙	๒,๑๑๑	๒,๑๒๓	๑๘,๕๗๑	๑,๘๘๗.๑
กำไรสุทธิ	๒,๒๐๒	๔๘๗	๕๕๙	๙๗๓	๒๗๘	๓,๑๕๙	๓๕๕	๔๗๑	๑,๒๙๔	๑,๒๘๒	๑๑,๐๖๑	๑,๑๐๖.๑

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงการขายปลีก

ตารางที่ ๖.๒ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์สี่อย่างต่อเดือน

รายการ	ตัวอย่างประเภทผลิตภัณฑ์สี่อย่าง			รวม	ค่าเฉลี่ย ต่อหน่วย
	๑	๒	๓		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	(๕),๔๐	๕๐	(๑๕),๑๓๕	๒๓๕	
ราคาขายต่อหน่วย	(๓๒),๓๐	๒๘	(๓๒),๓๐		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๑,๓๖๐	๑,๑๒๐	๔,๕๓๐	๖,๕๓๐	๒,๑๗๖.๗
ค่าขนส่งออก	๑๐	-	๒๕		
รายได้เบื้องต้น	๑,๓๕๐	๑,๑๒๐	๔,๕๐๕	๖,๔๗๕	๒,๑๖๕
ค่าวัสดุ	๖๘๒	๙๐๙	๒,๓๐๐		
ค่าขนส่งเข้า	๑๐	-	๒๕		
รวมต้นทุนผันแปรเงินสด	๗๐๒	๙๐๙	๒,๓๒๕	๓,๙๓๖	๑,๓๑๒
ค่าแรงงานในการกรอตัดและ เติ้นค้า	๒๕	๓๓	๑๐๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๙๐	๘๐	๓๐๐		
ค่าแรงงานในการทำสำเร็จรูป	๑๕	๑๒	๔๕		
ค่าซ่อมแซม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๕๕	๒๐	๒๒		
รวมต้นทุนผันแปรแอบแฝง	๑๙๕	๑๔๕	๔๖๗	๓๙๗	๒๖๒.๓
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๘๙๗	๑,๐๕๔	๒,๗๙๒	๔,๗๔๓	๑,๕๗๔.๓
กำไรสุทธิ	๔๕๓	๖๖	๑,๗๑๓	๑,๗๗๒	๕๙๐.๗

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงการขายปลีก

ตารางที่ ๖.๓ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าขึ้นฝ้ายต่อเดือน

รายการ	ตัวอย่างประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าขึ้นฝ้าย						รวม	ค่าเฉลี่ย ต่อหน่วย
	๑	๒	๓	๔	๕	๖		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	(๓), ๖๐	๑๖๕	(๑๐), ๗๐	๑๐๐	๘๐	๑๒๐	๖๐๘	
ราคาขายต่อหน่วย	(๓๐), ๒๘	๒๓	(๓๐), ๒๘	๒๒	๒๒.๕๐	๒๘		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๑, ๗๗๐	๓, ๗๘๕	๒, ๒๖๐	๒, ๒๐๐	๑, ๘๐๐	๓, ๓๖๐	๑๕, ๑๘๕	๒, ๕๓๐.๘
ค่าขนส่งออก	๘	๒๕	๗	๑๐	๑๐	๑๐		
รายได้เบื้องต้น	๑, ๗๖๒	๓, ๗๖๐	๒, ๒๕๓	๒, ๑๙๐	๑, ๗๙๐	๓, ๓๕๐	๑๕, ๑๑๕	๒, ๕๑๙.๒
ค่าวัสดุดิบ	๑, ๓๘๖	๒, ๔๒๓	๑, ๖๐๐	๑, ๗๐๓	๑, ๓๗๕	๒, ๖๔๐		
ค่าขนส่งเข้า	๘	๒๕	๘	๑๕	๑๕	๑๐		
รวมต้นทุนผันแปรเงินสด	๑, ๔๙๔	๒, ๔๔๘	๑, ๖๐๘	๑, ๗๑๘	๑, ๓๙๐	๒, ๖๕๐	๑๑, ๓๐๘	๑, ๘๘๘.๗
ค่าแรงงานในการกรอด้วยและเดินด้าย	๔๗	๒๐๖	๕๓	๓๐	๒๕	๖๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๑๒๖	๓๓๐	๒๔๐	๒๐๐	๑๖๐	๓๖๐		
ค่าแรงงานในการทำสำเร็จรูป	-	-	-	-	-	-		
ค่าซ่อมแซม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๑๐	๑๕	๕	๕	๕	๕		
รวมต้นทุนผันแปรแอบแฝง	๑๘๓	๕๕๖	๒๙๘	๒๓๕	๑๙๐	๔๒๕	๑, ๘๘๒	๓๑๓.๖
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๑, ๖๗๗	๒, ๙๙๙	๑, ๙๐๖	๑, ๙๕๓	๑, ๕๘๐	๓, ๐๗๕	๑๓, ๑๙๐	๒, ๑๙๘.๓
กำไรสุทธิ	๘๘๕	๗๖๑	๓๕๒	๒๓๗	๒๑๐	๒๘๕	๑, ๙๒๕	๓๒๐.๘

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงการขายปลีก

ตารางที่ ๖.๔ รายได้ ต้นทุนและกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้าต่อเดือน

รายการ	ตัวอย่างประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าขาวม้า						รวม	ค่าเฉลี่ย ต่อหน่วย
	๑	๒	๓	๔	๕	๖		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	(๕), ๖๐	(๑๐), ๑๗๐	(๕), ๘๕	(๕), ๘๐	(๕), ๙๕	๙๐	๖๐๙	
ราคาขายต่อหน่วย	(๒๔), ๒๒	(๒๔), ๒๒	(๒๔), ๒๒	(๒๔), ๒๒	(๒๔), ๒๒	๒๒		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๑,๔๑๖	๓,๔๘๐	๑,๔๙๕	๑,๘๘๐	๒,๒๑๕	๑,๙๘๐	๑๓,๔๖๖	๒,๒๔๕.๓
ค่าขนส่งออก	๕๐	๒๐	๑๐	๘	๘	๑๐		
รายได้เบื้องต้น	๑,๓๖๖	๓,๔๖๐	๑,๔๘๕	๑,๘๗๒	๒,๒๐๗	๑,๙๗๐	๑๓,๓๖๐	๒,๒๒๖.๗
ค่าวัสดุดิบ	๔๒๐	๒,๖๑๐	๑,๓๐๕	๑,๑๙๓	๑,๓๘๓	๑,๒๙๐		
ค่าขนส่ง เข้า	๕๐	๒๐	๑๐	๘	๗	๑๐		
รวมต้นทุนผันแปรเงินสด	๔๗๐	๒,๖๓๐	๑,๓๑๕	๑,๒๐๑	๑,๓๙๐	๑,๓๐๐	๘,๘๐๖	๑,๔๖๗.๗
ค่าแรงงานในการกรอผ้าและเก็บผ้า	๕๐	๙๐	๕๕	๕๕	๕๐	๖๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๑๙๒	๕๕๐	๒๗๐	๒๕๕	๓๐๐	๒๗๐		
ค่าแรงงานในการทำสำเร็จรูป	-	-	-	-	-	-		
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๒๐	๒๐	๕	๑๐	๕	๕		
รวมต้นทุนผันแปรแบบแฝง	๒๕๒	๑๕๐	๓๒๐	๓๒๐	๓๕๕	๓๕๕	๒,๒๒๒	๓๗๒
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๑,๒๒๒	๓,๒๘๐	๑,๖๓๕	๑,๕๒๑	๑,๗๔๕	๑,๖๕๕	๑๑,๐๓๘	๑,๘๓๙.๗
กำไรสุทธิ	๑๔๔	๖๘๐	๓๕๐	๓๕๑	๔๖๒	๓๒๕	๒,๓๒๘	๓๘๗.๐

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงการขายปลีก

ตารางที่ ๖.๕ รายได้ ต้นทุนและกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าดิบต่อเนื่อง

รายการ	ตัวอย่างประ เภทผลิตภัณฑ์ผ้าดิบ				รวม	ค่าเฉลี่ย ต่อหน่วย
	๑	๒	๓	๔		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (เมตร)	๒๐๐	๑๕๐	๒๐๐	๑๕๐	๗๐๐	
ราคาขายต่อหน่วย	๑๗	๑๗	๑๑	๑๑		
จำนวน เงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๓,๔๐๐	๒,๕๕๐	๒,๒๐๐	๑,๖๕๐	๙,๘๐๐	๒,๕๕๐
ค่าขนส่งออก	๒๐	๑๐	๒๐	๑๐		
รายได้ เบื้องต้น	๓,๓๘๐	๒,๕๔๐	๒,๑๘๐	๑,๖๔๐	๙,๗๘๐	๒,๕๓๕
ค่าวัตถุดิบ	๒,๖๕๐	๑,๙๖๙	๑,๕๖๐	๑,๑๗๒		
ค่าขนส่ง เข้า	๒๐	๑๐	๒๐	๑๐		
รวมต้นทุนผันแปร เงินสด	๒,๖๗๐	๑,๙๗๙	๑,๕๘๐	๑,๑๘๒	๗,๔๑๑	๑,๘๕๒.๘
ค่าแรงงานในการกรอด้วยและ เดิมด้วย	๓๕	๒๙	๒๐	๑๕		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๒๖๐	๑๙๕	๒๒๐	๑๖๕		
ค่าซ่อมแซม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๑๐	๕	๕	๕		
รวมต้นทุนผันแปรแอบแฝง	๓๐๕	๒๒๙	๒๔๕	๑๘๕	๙๖๔	๒๔๑
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๒,๙๗๕	๒,๒๐๘	๑,๘๒๕	๑,๓๖๗	๘,๓๗๕	๒,๐๙๓.๘
กำไรสุทธิ	๕๐๕	๓๓๒	๓๕๕	๒๗๓	๑,๓๖๕	๓๕๑.๒

ตารางที่ ๖.๖ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้ายตัดเสื้อต่อเดือน

รายการ	ตัวอย่างประเภท ผลิตภัณฑ์ผ้าฝ้าย ตัดเสื้อ		รวม	ค่าเฉลี่ย ต่อหน่วย
	๑	๒		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (เมตร)	๑๑๒	๒๐๐	๓๑๒	๑๕๖
ราคาขายต่อหน่วย	๑๔	๑๓.๕๐		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๑,๕๖๘	๒,๗๐๐	๔,๒๖๘	๒,๑๓๔
ค่าขนส่งออก	๑๕	๑๐		
รายได้เบื้องต้น	๑,๕๕๓	๒,๖๙๐	๔,๒๔๓	๒,๑๒๑.๕
ค่าวัสดุดิบ	๑,๑๙๐	๒,๑๙๗		
ค่าขนส่งเข้า	๑๕	๑๐		
รวมต้นทุนผันแปรเงินสด	๑,๒๐๕	๒,๒๐๗	๓,๔๑๒	๑,๗๐๖
ค่าแรงงานในการกรอด้วยและเดินด้วย	๓๘	๓๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๒๒๔	๓๐๐		
ค่าซ่อมแซม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๕	๕		
รวมต้นทุนผันแปรแอบแฝง	๒๖๗	๓๓๕	๖๐๒	๓๐๑
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๑,๔๗๒	๒,๕๔๒	๔,๐๑๔	๒,๐๐๗
กำไรสุทธิ	๘๑	๑๔๘	๒๒๙	๑๑๔.๕๐

ตารางที่ ๖.๗ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้า เทปต่อเดือน

รายการ	ตัวอย่างประเภทผลิตภัณฑ์ผ้า เทป										รวม	ค่าเฉลี่ยต่อหน่วย
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	๑๕	๖๐	๔๔	๓๐	๔๐	๑๐	๖๐	๒๐	๓๐	๒๐	๓๓๐	๓๓
ราคาขายต่อหน่วย	๕๕	๕๐	๕๐	๕๕	๕๕	๕๕	๕๕	๕๐	๕๐	๕๗.๕๐		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๘๒๕	๓,๐๐๐	๒,๒๐๐	๑,๖๕๐	๑,๘๐๐	๕๕๐	๓,๓๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐	๙๕๐	๑๖,๔๒๕	๑,๖๔๒.๕
ค่าขนส่งออก	๑๒	๑๕	๑๐	๑๒	๑๐	-	-	-	-	-		
รายได้เบื้องต้น	๘๑๓	๒,๙๘๕	๒,๒๔๐	๑,๖๓๘	๑,๗๙๐	๕๕๐	๓,๓๐๐	๑,๐๐๐	๑,๕๐๐	๙๕๐	๑๖,๓๖๖	๑,๖๓๖.๖
ค่าวัสดุ	๓๘๐	๑,๗๘๐	๑,๓๖๐	๗๕๐	๑,๐๐๒	๓๐๐	๑,๘๒๐	๕๑๓	๗๓๕	๕๑๗		
ค่าออกแบบลวดลาย (ค่าขึ้นดอก)	๑๐	-	-	-	-	-	-	๑๒	๑๕	-		
ค่าขนส่งเข้า	๑๓	๑๕	๑๐	๑๓	๑๐	-	-	-	-	-		
รวมต้นทุนผันแปรเงินสด	๔๐๓	๑,๗๙๕	๑,๓๗๐	๗๖๓	๑,๐๑๒	๓๐๐	๑,๘๒๐	๕๒๕	๗๕๐	๕๑๗	๙,๒๕๙	๙๒๕.๙
ค่าแรงงานในการกรอผ้าและเดินด้าย	๑๐	๒๐	๑๘	๖	๒๐	๑๗	๑๕	๑๕				
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๓๐๐	๙๐๐	๔๕๐	๓๐๐	๔๐๐	๑๐๐	๑,๐๒๐	๓๐๐	๔๕๐	๔๐๐		
ค่าซ่อมแซม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๕	๒๐	๑๐	๑๕	๑๐	๕	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐		
รวมต้นทุนผันแปรแอมแปง	๓๑๕	๙๔๐	๔๗๘	๓๒๔	๔๒๘	๑๑๑	๑,๐๕๐	๓๒๗	๔๗๕	๔๒๗	๙,๘๗๙	๙๘๗.๙
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๗๑๘	๒,๗๓๕	๑,๘๔๘	๑,๐๙๓	๑,๔๔๐	๔๑๑	๒,๘๗๐	๘๕๒	๑,๒๒๕	๙๔๒	๑๘,๑๓๘	๑,๘๑๓.๘
กำไรสุทธิ	๙๕	๒๕๐	๓๙๒	๒๔๕	๓๕๐	๓๙	๔๓๐	๑๔๘	๒๗๕	๘	๒,๒๘๗	๒๒๘.๗

ตารางที่ ๖.๘ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ฝ้ายดินจกต่อเดือน

รายการ	ตัวอย่างประเภทผลิตภัณฑ์ฝ้ายดินจก												รวม	กำไรเฉลี่ย ต่อหน่วย
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	๑๐	๑๒	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๕	๑๕	๑๘	๑๖๔	๑๓.๗
ราคาขายต่อหน่วย	๕๕	๖๐	๕๕	๕๕	๖๐	๖๐	๖๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐	๕๒		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๕๕๐	๗๒๐	๘๒๕	๘๒๕	๙๐๐	๙๐๐	๙๐๐	๗๕๐	๗๕๐	๒๕๐	๗๕๐	๙๓๖	๘,๐๐๖	๗๕๐.๕
ค่าขนส่งออก	-	-	-	-	๕	๕	-	-	-	-	-	-		
รายได้เบื้องต้น	๕๕๐	๗๒๐	๘๒๕	๘๒๕	๘๙๕	๘๙๕	๙๐๐	๗๕๐	๗๕๐	๒๕๐	๗๕๐	๙๓๖	๘,๙๙๖	๗๔๙.๗
ค่าวัสดุคืบ	๒๐๘	๓๕๐	๔๔๐	๓๑๑	๕๙๒	๕๙๒	๕๙๗	๓๐๐	๒๗๒	๑๒๒	๒๘๘	๓๘๖		
ค่าออกแบบลวดลาย (ค่าขึ้นคอก)	๑๐	๑๒	-	๑๐	-	-	-	๑๒	๑๐	๕	-	๑๐		
ค่าขนส่งเข้า	-	-	-	-	๕	๕	-	-	-	-	-	-		
รวมต้นทุนผันแปรเงินสด	๒๑๘	๓๖๒	๔๔๒	๓๒๑	๕๙๗	๕๙๗	๕๙๗	๓๑๒	๒๘๒	๑๒๗	๒๘๘	๓๘๖	๔,๕๑๘	๓๗๖.๖
ค่าแรงงานในการกรอผ้าและเดินผ้า	๕	๖	๘	๗	๘	๘	๘	๗	๘	๓	๘	๑๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๒๕๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๗๕	๒๒๕	๒๒๕	๒๒๕	๓๐๐	๒๘๐	๑๐๐	๓๐๐	๓๖๐		
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ	๕	๕	๑๐	๕	๕	๕	๘	๕	๑๐	๕	๕	๑๕		
รวมต้นทุนผันแปรแอบแฝง	๒๕๙	๓๑๑	๓๖๐	๓๘๗	๒๓๘	๒๓๘	๒๓๘	๓๑๒	๒๙๘	๑๐๘	๓๑๓	๓๘๕	๓,๕๐๘	๒๘๔
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๔๗๗	๖๗๓	๗๖๐	๗๐๘	๘๓๕	๘๓๕	๘๑๘	๖๒๔	๕๘๐	๒๓๕	๖๐๑	๗๘๑	๗,๙๒๖	๖๖๐.๖
กำไรสุทธิ	๗๓	๕๗	๖๕	๑๑๗	๖๐	๖๐	๘๒	๑๒๖	๑๒๐	๑๕	๑๔๙	๑๕๕	๑,๐๖๙	๘๙.๑

ตารางที่ ๖.๕ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าขึ้นฝ้ายตีนจกเดือน

รายการ	ตัวอย่างประ เภทผลิตภัณฑ์ผ้าขึ้นฝ้ายตีนจก				รวม	ค่าเฉลี่ย ต่อหน่วย
	๑	๒	๓	๔		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	๓๐	๑๓	๒๒	๑๔	๘๐	๒๐
ราคาขายต่อหน่วย	๑๒๕	๑๒๕	๑๓๐	๑๓๐		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๓,๗๕๐	๑,๖๒๕	๒,๘๖๐	๑,๘๒๐	๑๐,๑๘๕	๒,๕๔๖.๒
ค่าขนส่งออก	๕	๕	๑๐	-		
รายได้เบื้องต้น	๓,๗๔๕	๑,๖๒๐	๒,๘๕๐	๑,๘๒๐	๑๐,๑๖๕	๒,๕๔๑.๓
ค่าวัสดุดิบ	๒,๕๕๐	๑,๑๐๕	๑,๘๙๒	๑,๓๐๕		
ค่าขนส่งเข้า	๕	๕	๑๐	-		
รวมต้นทุนผันแปร เงินสด	๒,๕๕๕	๑,๑๑๐	๑,๙๐๒	๑,๓๐๕	๖,๘๗๒	๑,๗๑๘
ค่าแรงงานในการกรอค้ายและเดินค้าย	๑๕๐	๖๕	๑๓๒	๙๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๗๕๐	๓๒๕	๕๕๐	๓๗๕		
ค่าซ่อมแซม เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๕	๕	๕	๕		
รวมต้นทุนผันแปรแอบแฝง	๙๐๕	๓๙๕	๖๘๗	๔๗๐	๒,๔๕๗	๖๑๔.๓
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๓,๔๖๐	๑,๕๐๕	๒,๕๘๙	๑,๗๗๕	๙,๓๒๙	๒,๓๓๒.๓
กำไรสุทธิ	๒๘๕	๑๑๕	๒๖๑	๑๗๕	๘๓๖	๒๐๙

ตารางที่ ๖.๑๐ รายได้ ต้นทุน และกำไรสุทธิของผลิตภัณฑ์ผ้าไหมต่อเดือน

รายการ	ประเภทผลิตภัณฑ์ผ้าไหมยกทึบ (ผ้าชุด)				ประเภทผลิตภัณฑ์ ผ้าไหมยกเชิง (ผ้าขึ้น)	รวม	ค่าเฉลี่ย ต่อหน่วย
	ตัวอย่างที่ ๑	ตัวอย่างที่ ๒	ตัวอย่างที่ ๓	ตัวอย่างที่ ๔	ตัวอย่างที่ ๕		
จำนวนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายรวม (ชิ้น)	๒	๗	๑๐	๒๐	(๑), ๘	๔๘	๙.๖
ราคาขายต่อหน่วย	๖๕๐	๖๕๐	๖๕๐	๑,๕๐๐	(๒๘๐), ๒๕๐		
จำนวนเงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์รวม	๑,๓๐๐	๔,๕๕๐	๖,๕๐๐	๓๐,๐๐๐	๒,๒๘๐	๔๔,๖๓๐	๘,๙๒๖
ค่าขนส่งออก	-	-	-	๑๐๐	๕๐		
รายได้เบื้องต้น	๑,๓๐๐	๔,๕๕๐	๖,๕๐๐	๒๙,๙๐๐	๒,๒๕๐	๔๔,๔๙๐	๘,๘๘๘
ค่าวัสดุ	๘๐๐	๒,๗๓๐	๔,๐๐๐	๑๖,๐๐๐	๓๖๐		
ค่าออกแบบลวดลาย (ค่าขึ้นดอก)	๒๐	๗๐	๑๒๐	๕๐๐	๓๐		
ค่าขนส่งเข้า	-	-	-	๒๐๐	๕๐		
รวมต้นทุนผันแปรเงินสด	๘๒๐	๒,๘๐๐	๔,๑๒๐	๑๗,๑๐๐	๔๓๐	๒๕,๒๗๐	๕,๐๕๔
ค่าแรงงานในการกรอไหมและเดินไหม	๑๐	๘๐	๑๑๐	๑,๐๐๐	๗๐		
ค่าแรงงานในการทอผ้า	๒๐๐	๗๐๐	๑,๐๐๐	๕,๐๐๐	๖๗๕		
ค่าซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ	๑๐	๒๐	๒๐	๑๖๐	๓๐		
รวมต้นทุนผันแปรแอบแฝง	๒๒๐	๘๐๐	๑,๑๓๐	๖,๑๖๐	๗๗๕	๙,๐๘๕	๑,๘๑๗
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	๑,๐๔๐	๓,๖๐๐	๕,๒๕๐	๒๓,๒๖๐	๑,๒๐๕	๓๔,๓๕๕	๖,๘๗๑
กำไรสุทธิ	๒๖๐	๙๕๐	๑,๒๕๐	๖,๘๔๐	๑,๐๓๕	๑๐,๔๑๕	๒,๐๒๗

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บแสดงการขยายผล

ผลตอบแทนจากการลงทุน

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาผลตอบแทนจากการลงทุน คือ

$$\text{ผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}}$$

เงินลงทุนในที่นี้หมายถึงทุนหมุนเวียน (Working Capital) ที่ใช้ในการหารายได้ทั้งหมด เท่านั้น ไม่รวมถึงสินทรัพย์ประจำ ทั้งนี้เนื่องจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือน นั้นมีลักษณะแตกต่างจากธุรกิจโดยทั่วไป กล่าวคือใช้เงินลงทุนในการจัดตั้งและทุนดำเนินงานไม่มากนัก ส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้านั้น^๑ ผู้ผลิตส่วนใหญ่ประกอบขึ้นเอง และใช้วัสดุในท้องถิ่นโดยไม่ต้องซื้อ จากการสำรวจพบว่าที่กระตุกหรือที่พื้น เมืองที่ใช้ในการทอผ้านั้นส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ทรุดโทรม ทั้งนี้เนื่องจาก มีอายุการใช้งานมาแล้วกว่า ๒๐ ปี จึงอาจกล่าวได้ว่าสินทรัพย์เหล่านี้ไม่มีมูลค่าแต่ยังใช้งานได้อยู่เพราะ มีการซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดอยู่เป็นประจำ นอกจากนี้อุปกรณ์ที่ใช้ในการทอผ้ามักมีไม่ครบ ส่วนมากจะขอยืมจากเพื่อนบ้านกันเอง ฉะนั้นจึงไม่สามารถที่จะคำนวณเงินลงทุนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ประจำที่ ถูกต้องได้

ส่วนทุนหมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินงานนั้นได้มาจากการสอบถามผู้ผลิต ซึ่งมีเงินหมุนเวียนอยู่ จำนวนหนึ่ง เพื่อซื้อวัตถุดิบมาใช้ในการทอผ้าแต่ละคราวเท่านั้น ผู้ผลิตจะไม่มีสินค้าคงเหลืออยู่ในมือ นอกจากสินค้าระหว่างทำ (Goods in Process) เมื่อทอผ้าได้จะนำไปขายและซื้อวัตถุดิบกลับมาเพื่อ ทำการผลิตอีก ทุนหมุนเวียนกันอยู่เช่นนี้

ดังนั้นผลตอบแทนที่เหมาะสมที่สามารถจะนำไปใช้ในการประมาณผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนนี้ก็ คือ ผลตอบแทนจากเงินลงทุนโดยคำนวณจากอัตราส่วน ระหว่างกำไรสุทธิต่อทุนหมุนเวียน

^๑ สนิท อารมย์ดี, คู่มือการฝึกอบรมทอผ้าด้วยมือ, เล่ม ๒, หน้า ๒

ผลตอบแทนจากการลงทุนที่คำนวณได้จะเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ทำให้ทราบว่าผู้ผลิตจะได้รับผลกำไรหรือผลตอบแทนมากน้อยเพียงใดจากการใช้เงินทุนของเขา ดังแสดงไว้ในตารางที่ ๖.๑๑ นอกจากนี้ยังเป็น เครื่องช่วยให้ผู้ผลิตทราบว่า การดำเนินงานของตนเองมีประสิทธิภาพสูงหรือต่ำเพียงใด และยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่จะลงทุนจะได้ทราบว่า การลงทุนในการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภทนั้นจะให้ผลตอบแทนจากการลงทุนแตกต่างกันอย่างไร ทั้งนี้เพื่อช่วยในการพิจารณาตัดสินใจการลงทุนในกิจการประเภทนี้

ตารางที่ ๖.๑๑ วิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภท เรียงตามลำดับสูงต่ำ

ชื่อผลิตภัณฑ์	กำไรสุทธิเฉลี่ย (๑)	ทุนหมุนเวียนเฉลี่ย (๒)	ผลตอบแทนจากการลงทุน (เปอร์เซ็นต์) (๓)
๑. ถุงย่าม	๑,๑๐๖.๑	๒,๔๗๐	๓๗.๒๔
๒. เสื้ออย่าง	๕๕๐.๗	๒,๒๐๐	๒๖.๘๕
๓. ผ้าไหม	๒,๐๒๗.๐	๘,๕๕๐	๒๒.๖๗
๔. ผ้าขาวม้า	๓๘๗.๐	๒,๒๕๐	๑๗.๒
๕. ผ้ายืด	๓๕๑.๒	๒,๕๐๐	๑๓.๖๕
๖. ผ้าเทป	๒๒๒.๘	๑,๖๕๐	๑๓.๕๐
๗. ผ้าขึ้นฝ้าย	๓๒๐.๘	๒,๕๐๐	๑๒.๘๓
๘. ผ้าม้ายตีนจก	๘๕.๑	๘๐๐	๑๑.๑๔
๙. ผ้าขึ้นฝ้ายตีนจก	๒๐๕.๐	๒,๕๕๐	๘.๒๐
๑๐. ผ้าม้ายตัด เสื้อ	๑๑๕.๕	๒,๑๕๐	๕.๓๓
รวม	๕,๔๐๘.๒	๒๘,๕๑๐	๑๘.๙๗*

ที่มา : (๑) จากตารางที่ ๖.๑ - ๖.๑๐ (๒) จากตารางที่ ๔.๕ (๓) จาก (๑) ÷ (๒)

$$* \{ (5,408.2 \div 28,510) \times 100 \}$$

จากตารางที่ ๖.๑๑ แสดงให้เห็นผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตสิ่งทอแต่ละประเภท ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า

(๑) ผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนสูงมากได้แก่ ดุงย่ำม (๓๗.๒๔ เปอร์เซ็นต์) ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องใช้เวลาประณีตมากในการทอ จึงทำให้ใช้เวลาไม่มากในการทอ จากการสอบถามผู้ผลิตพบว่าในวันหนึ่งถ้าทอเต็มทีตลอดวัน (๘ ชั่วโมง) จะทอดุงย่ำมได้โดยเฉลี่ยประมาณวันละ ๑๐ ใบ ฉะนั้นค่าแรงงานในการทอจึงต่ำกว่าผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ประมาณใบละ ๒ บาท จึงทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำ กำไรสุทธิจึงสูง นอกจากนี้การผลิตดุงย่ำมนั้นไม่ต้องใช้ทุนสูง ดังนั้นผลตอบแทนจากการลงทุนจึงสูง

ผลิตภัณฑ์ดุงย่ำมนี้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ชาวบ้านตำบลบ้านกลางอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ นิยมทอกันเกือบทุกครัวเรือน เพราะนอกจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนสูงแล้วยังเป็นผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายได้ไม่ยากนักเนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากและราคาค่อนข้างถูก

(๒) ผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนสูงเป็นลำดับรองลงมาได้แก่ เสื่อยางและผ้าไหม (๒๖.๕๕ และ ๒๒.๖๗ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ)

ผลิตภัณฑ์เสื่อยาง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนรองลงมาจากผลิตภัณฑ์ดุงย่ำม นับว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ต้องใช้ฝีมือและความละเอียดในการทอมากนัก เช่นเดียวกับผลิตภัณฑ์ดุงย่ำม แต่การที่มีผู้ผลิตอยู่เพียง ๓ รายเท่านั้นที่ทอเสื่อยางจำหน่ายเป็นเพราะว่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชนิดนี้ขึ้นอยู่กับเทศกาล เช่น เทศกาลสงกรานต์ และในวันหนึ่งถ้าทอเต็มทีตลอดวัน (๘ ชั่วโมง) จะทอเสื่อได้โดยเฉลี่ยประมาณวันละ ๕ ตัว ดังนั้นเสื่อตัวหนึ่งจึงใช้เวลาทอเกือบ ๒ ชั่วโมง ผู้ผลิตจึงไม่ค่อยนิยมทอกัน

ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูงรองจากดุงย่ำมและเสื่อยาง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องใช้ฝีมือและความละเอียดในการทอ ผ้าไหมชุดหนึ่ง (๔ เมตร) จะใช้เวลาในการทอประมาณ ๑๐ วัน ดังนั้นค่าแรงในการทอจึงสูงประมาณชุดละ ๑๐๐ - ๒๕๐ บาท ถ้าเป็นผ้าชิ้นใหม่อย่างเดี่ยว (๑.๘๐ เมตร) ค่าแรงประมาณผืนละ ๗๕ บาท นอกจากค่าแรงในการทอสูงแล้ว วัสดุดิบคือเส้นไหมก็มีราคาแพงด้วย จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง แต่ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมก็ยังให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูงเพราะว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีราคาจำหน่ายค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิต

(๓) ผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนระดับปานกลาง ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้าดิบ ผ้าเทป ผ้าชิ้นฝ้าย ผ้าฝ้ายตีนจก (๑๗.๒, ๑๓.๖๕, ๑๓.๕๐, ๑๒.๘๓ และ ๑๑.๑๕ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ) ทั้งนี้เนื่องจาก ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยมของผู้ซื้อและจำหน่ายค่อนข้างยาก ดังนั้นราคาจำหน่ายจึงไม่สูงเท่าที่ควร เมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิต (ดูตารางที่ ๖.๑๒) ส่วนเงินทุนที่ใช้หมุนเวียนในการดำเนินงานนั้นมีจำนวนไม่มากนัก จึงทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนอยู่ในระดับปานกลาง

(๔) ผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ผ้าชิ้นฝ้ายตีนจกและผ้าฝ้ายตัดเสื่อ (๘.๒๐ และ ๕.๓๓ เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ)

สาเหตุที่ทำให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำเนื่องจาก เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นที่นิยมของผู้ซื้อโดยเฉพาะ ผ้าฝ้ายตัดเสื่อซึ่งมีคุณภาพต่อยกว่าผ้าฝ้ายที่ทอด้วยเครื่องจักร คนจึงหันไปนิยมใช้ผ้าฝ้ายที่ทอด้วยเครื่องจักร อีกทั้งสีสรรก็สวยงามกว่า

ส่วนผ้าชิ้นฝ้ายตีนจก คนโดยทั่วไปไม่นิยมใช้เช่นกัน นอกจากจะนำไปใช้ในงานพิธีต่าง ๆ ส่วนมากนิยมใช้ผ้าชิ้นฝ้ายธรรมดาเพราะมีราคาถูกกว่า กล่าวคือ ผ้าชิ้นฝ้ายตีนจกมีราคาประมาณฝืนละ ๑๕๐ - ๒๐๐ บาท ส่วนผ้าชิ้นฝ้ายธรรมดามีราคาฝืนละ ๓๐ - ๔๐ บาทเท่านั้น นอกจากนี้แล้วผ้าชิ้นฝ้ายตีนจกยังมีคุณภาพและความสวยงามต่อยกว่าผ้าชิ้นที่ทอด้วยเส้นไหม ดังนั้นคนที่มีฐานะปานกลางหรือฐานะค่อนข้างดีก็จะซื้อผ้าชิ้นที่ทอด้วยเส้นไหมมากกว่าที่จะซื้อผ้าชิ้นฝ้ายตีนจก

เมื่อผลิตภัณฑ์ทั้งสองไม่เป็นที่นิยมของผู้ซื้อ จึงถูกพ่อค้าคนกลางกดราคาอยู่เสมอ เช่น ผ้าฝ้ายตัดเสื่อ พ่อค้าคนกลางรับจากชาวบ้านในราคาเมตรละ ๑๓.๕๐ - ๑๔ บาท แต่ขายในท้องตลาดราคาประมาณเมตรละ ๓๐ - ๓๕ บาท และผ้าชิ้นฝ้ายตีนจกพ่อค้าคนกลางซื้อมาจากชาวบ้านฝืนละ ๑๒๕ - ๑๓๐ บาท แต่ราคาที่ขายในท้องตลาดประมาณฝืนละ ๑๕๐ - ๒๐๐ บาท ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ทั้งสองชนิดนี้ให้ผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ

เมื่อได้พิจารณาถึงผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทแล้วจะเห็นว่าผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นที่นิยมของผู้ซื้อจะเป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้ผลตอบแทนปานกลางหรือค่อนข้างต่ำ แต่ถ้าพิจารณาถึงผลตอบแทนของผลิตภัณฑ์รวมทั้งหมดซึ่งเท่ากับ ๑๘.๕๗ เปอร์เซ็นต์ ก็นับได้ว่าอุตสาหกรรมสิ่งทอระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนนี้ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง ซึ่งตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

การเปรียบเทียบผลตอบแทนกับรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวัน

การที่จะพิจารณาอัตราผลตอบแทนแต่เพียงอย่างเดียวนั้นยังไม่สามารถแสดงให้เห็นชัดเจนได้ว่าผลิตภัณฑ์ใดให้ผลตอบแทนสูงต่ำเพียงไร ทั้งนี้เนื่องจากการทอผ้าระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนนั้นเป็นการทอโดยใช้แรงงานคน ฉะนั้นการทอผ้าแต่ละประเภทต้องใช้เวลาในการทอซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับลายของผ้าเป็นสำคัญ เช่น การทอผ้าขึ้นด้นจกผืนหนึ่ง (๑.๘๐ เมตร) ถ้าทอเต็มทีตลอดวัน (๘ ชั่วโมง) จะใช้เวลาในการทอ $\frac{9}{2}$ วัน ถ้าเป็นผ้าไหมยกชุด (๔ เมตร) ทอเต็มทีตลอดวัน (๘ ชั่วโมง) จะใช้เวลาในการทอ ๑๐ วันจึงจะแล้วเสร็จ ดังนั้นถ้าวิเคราะห์ผลตอบแทนในลักษณะของรายได้สุทธิต่อวันต่อคนแล้ว ผลิตภัณฑ์บางอย่างให้ผลตอบแทนต่ำมาก ดังปรากฏในตารางที่ ๖.๑๒

ตารางที่ ๖.๑๒ การประมาณการรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยต่อวันในการลงทุนผลิตสิ่งทอแต่ละประเภท

เรียงตามลำดับสูงต่ำ (ข้อมูลจากตารางที่ ๔.๑๐, ๑๖.๑-๑๖.๑๐)

ชื่อผลิตภัณฑ์	รายได้เบื้องต้น ต่อหน่วย	ต้นทุนผลิต ต่อหน่วย	กำไรสุทธิ ต่อหน่วย	วันหนึ่งทอผ้าได้ ประมาณ	รายได้สุทธิ เฉลี่ยต่อวัน
๑. กุงย่าม	๑๗.๗๒	๑๑.๐๘	๖.๖๔	๕ ใบ	๓๓.๒๐
๒. เสื้ออย่าง	๒๗.๖๔	๒๐.๐๘	๗.๕๕	๓ ตัว	๒๒.๖๕
๓. ผ้าด้น	๑๓.๘๑	๑๑.๘๖	๑.๙๕	๔ เมตร	๑๗.๕๕
๔. ผ้าไหมยก(ชุด)	๘๒๖.๘๗	๗๑๕.๗๓	๒๑๑.๑๔	$\frac{๗}{๑๐๐}$ ชุด (๐.๒๗ เมตร)	๑๔.๐๘
๕. ผ้าขาวม้า	๒๑.๘๓	๑๘.๑๒	๓.๗๑	๓ ผืน	๑๑.๕๓
๖. ผ้าขึ้นฝ้าย	๒๔.๙๐	๒๑.๗๐	๓.๒๐	๓ ผืน	๙.๖๐
๗. ผ้าขึ้นฝ้ายด้นจก	๑๒๗.๐๖	๑๑๖.๖๑	๑๐.๔๕	$\frac{๑}{๒}$ ผืน (๐.๘๐ เมตร)	๕.๒๓
๘. ผ้าฝ้ายตัดเสื้อ	๑๓.๖๐	๑๒.๘๖	๐.๗๔	๗ เมตร	๕.๑๘
๙. ผ้าเทป	๔๙.๕๔	๔๒.๘๔	๖.๗๐	$\frac{๑}{๒}$ ผืน (๐.๘๐ เมตร)	๓.๓๕
๑๐. ผ้าฝ้ายด้นจก	๕๔.๘๔	๔๘.๓๓	๖.๕๒	$\frac{๑}{๒}$ ผืน (๐.๘๐ เมตร)	๓.๒๖

จากตารางที่ ๖.๑๒ แสดงให้เห็นถึงการประมาณรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยต่อวันต่อคนซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

(๑) ผลผลิตกัญที่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างสูง ได้แก่ ฤงยาม ซึ่งเป็นผลผลิตกัญที่ให้ผลตอบแทนสูงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพราะว่าผลผลิตกัญฤงยามนั้นเป็นผลผลิตกัญที่ไม่ต้องใช้เวลาในการทอมาก จากการสำรวจพบว่าผู้ผลิตจะทอฤงยามได้ประมาณวันละ ๕ ใบ จึงทำให้ผู้ผลิตฤงยามแต่ละรายมีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างสูง คือ ๓๓.๒๐ บาท

(๒) ผลผลิตกัญที่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราแรงงานขั้นต่ำวันละ ๒๕ บาท ได้แก่ เลื่อยยาง (๒๒.๖๕ บาท) ผ้ายืด (๑๗.๕๕ บาท) และผ้าไหมยกชุด (๑๔.๐๘ บาท)

เลื่อยยางเป็นผลผลิตกัญที่ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนค่อนข้างสูง แต่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากในวันหนึ่ง ๆ ถ้าทอเต็มทีตลอดวันจะทอเลื่อยได้โดยเฉลี่ยประมาณวันละ ๓ ตัว ทั้ง ๆ ที่มีกำไรสุทธิเฉลี่ยต่อหน่วยเท่ากับ ๗.๕๕ บาทก็ตาม จึงทำให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างต่ำ

ผ้ายืดเป็นผลผลิตกัญที่ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในระดับปานกลางแต่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างต่ำ จากตารางที่ ๖.๑๒ จะเห็นว่าผ้ายืดให้กำไรสุทธิต่อหน่วยต่ำคือ ๑.๕๕ บาทเท่านั้น ทั้ง ๆ ที่วันหนึ่งจะทอได้ประมาณวันละ ๙ เมตรก็ตาม จึงมีผลทำให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำ ค่อนข้างต่ำ คือ ๑๗.๕๕ บาทเท่านั้น

ผ้าไหมยกชุดเป็นผลผลิตกัญที่ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนค่อนข้างสูง แต่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เพราะว่าเป็นผลผลิตกัญที่ต้องใช้ความประณีตในการทอมาก จากการสำรวจพบว่าในวันหนึ่งจะทอได้ประมาณวันละ ๒๗ เมตรเท่านั้น ถึงแม้ว่ากำไรสุทธิต่อหน่วยจะสูงถึง ๒๑๑.๑๔ บาท แต่วันหนึ่งทอได้น้อยจึงทำให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำ

(๓) ผลผลิตกัญที่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำได้แก่ผ้าขาวม้า (๑๑.๔๓ บาท) และผ้าขึ้นฝ้าย (๙.๖๐ บาท) แต่ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผ้าขาวม้าและผ้าขึ้นฝ้ายให้กำไรสุทธิต่อหน่วยต่ำ คือ ๓.๘๑ บาทและ ๓.๒๐ บาทตามลำดับ และในวันหนึ่งจะทอได้ประมาณวันละ ๓ ผืนเท่านั้น ดังนั้นรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยต่อวันจึงต่ำ

(๔) ผลิตรกษณ์ที่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำมากได้แก่ ผ้าชิ้นฝ้ายตีนจก (๕.๒๓ บาท) ผ้าฝ้ายตัดเสื่อ (๕.๑๔ บาท) ผ้าเทป (๓.๓๘ บาท) และผ้าฝ้ายตีนจก (๓.๒๖ บาท) ทั้งนี้เนื่องจากผลิตรกษณ์เหล่านี้ยกเว้นผ้าฝ้ายตัดเสื่อ ต้องเสียเวลาไปในการทำลาย จึงทำให้วันหนึ่งทอผ้าได้ช้ามาก ประมาณวันละ ๑๘๐ เมตรเท่านั้น นอกจากนี้กำไรสุทธิต่อหน่วยต่ำ จึงมีผลทำให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำ

ส่วนผ้าฝ้ายตัดเสื่อ เป็นผลิตรกษณ์ที่ให้ผลตอบแทนจากการลงทุนต่ำและรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำ เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่าวันหนึ่งจะทอได้ประมาณ ๗ เมตรก็ตาม แต่กำไรสุทธิต่อหน่วยต่ำมาก คือ เมตรละ ๐.๓๔ บาทเท่านั้น ดังนั้นรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันจึงต่ำมาก

เมื่อได้วิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนและรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยต่อวันของผลิตรกษณ์แต่ละประเภท ดังตารางที่ ๖.๑๑ และ ๖.๑๒ แล้ว สามารถที่จะจัดกลุ่มและแสดงผลตอบแทนเปรียบเทียบของผลิตรกษณ์ต่าง ๆ ได้ดังนี้

ตารางที่ ๖.๑๓ จัดกลุ่มผลิตรกษณ์ที่ให้ผลตอบแทนสูงต่ำตามลำดับ

กลุ่ม	ผลตอบแทนจากการลงทุน	รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวัน
๑. ถูย้อม	สูงมาก	ค่อนข้างสูง
๒. เสื่อยาง	ค่อนข้างสูง	ค่อนข้างต่ำ
ผ้าไหม	ค่อนข้างสูง	ค่อนข้างต่ำ
๓. ผ้าขาวม้า	ปานกลาง	ต่ำ
ผ้าดิบ	"	ค่อนข้างต่ำ
ผ้าเทป	"	ต่ำมาก
ผ้าชิ้นฝ้าย	"	ต่ำ
ผ้าฝ้ายตีนจก	"	ต่ำมาก
๔. ผ้าชิ้นฝ้ายตีนจก	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำมาก
ผ้าฝ้ายตัดเสื่อ	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำมาก

กลุ่มที่ ๑ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนสูง ทั้งในด้านอัตราผลตอบแทน และรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวัน
ได้แก่ ฤกษ์ยาม

กลุ่มที่ ๒ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนค่อนข้างสูง แต่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันค่อนข้างต่ำ
ได้แก่ เสือยางและผ้าไหม

กลุ่มที่ ๓ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนปานกลาง แต่ให้รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำจนถึงต่ำมาก
ได้แก่ ผ้าขาวม้า ผ้าดิบ ผ้าเทป ผ้าชิ้นฝ้าย และผ้าฝ้ายตีนจก

กลุ่มที่ ๔ เป็นกลุ่มที่ให้ผลตอบแทนต่ำและรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำเช่นกัน ได้แก่ ผ้าชิ้น
ฝ้ายตีนจก และผ้าฝ้ายตัดเสื่อ

ดังนั้นผู้ที่คิดจะลงทุนในอุตสาหกรรมทอผ้าระดับอุตสาหกรรมในครัวเรือนว่าควรลงทุนผลิต
ผลิตภัณฑ์ประเภทใดดี นอกจากจะดูถึงอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนแล้ว ควรที่จะพิจารณาถึงรายได้
สุทธิโดยเฉลี่ยต่อวันด้วย ทั้งนี้เพราะผลิตภัณฑ์บางอย่างอาจให้ผลตอบแทนจากการลงทุนสูงแต่ให้รายได้
สุทธิเฉลี่ยต่อวันต่ำดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

แต่ถ้าจะลงทุนโดยไม่ได้ทำการทอด้วยตนเอง แต่จ้างแรงงานจากภายนอกก็ไม่จำเป็นต้อง
พิจารณาถึงรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวัน เพียงแต่พิจารณาถึงอัตราผลตอบแทนอย่างเดียวก็เพียงพอแล้ว เพราะ
รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันไม่มีผลต่อการตัดสินใจ ทั้งนี้เพราะว่าการจ้างแรงงานจากภายนอกงานจะต้อง
เคร่งครัดต่อเวลาการทำงาน ทุกคนทำงานอย่างเต็มที่ ไม่เหมือนกับการทำงานของชาวบ้าน เมื่อทุกคน
ทำงานอย่างเต็มที่ผลผลิตก็จะได้ปริมาณมาก รายได้สุทธิเฉลี่ยต่อวันก็จะสูง และถ้าจ้างคนมากรายได้
สุทธิโดยเฉลี่ยต่อวันก็จะมากด้วย ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงรายได้สุทธิโดยเฉลี่ยต่อวัน